

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2025-11-27 Nr. 1.05-0434/1

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 25-17574

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai, susipažinę su Aplinkos ministerijos derinti pateiktu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo Nr. IX-966 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-816“ projektu Nr. 25-17574 (toliau – Projektas), taip pat įvertinę jo galimą poveikį žemės savininkų ir naudotojų teisėms bei teisėtiems lūkesčiams, teikia pastabas ir siūlymus.

Nepritariame Projektui ir jame pateikiamiems argumentams, jog 5 proc. žalos riba esmingai prisidės prie racionalaus laukinės gyvūnijos populiacijų valdymo, kadangi tai nepagrįsta jokiais objektyviais kriterijais. Kompensacijos mechanizmas nėra gyvūnų populiacijų reguliavimo priemonė – populiacijų dydį ir jų poveikį aplinkai reguliuoja kitos medžioklės teisės normos. Tuo tarpu žalos atlyginimas yra kompensacinio pobūdžio institutas, skirtas užtikrinti proporcingą interesų pusiausvyrą tarp laukinės gyvūnijos apsaugos ir privačios nuosavybės neliečiamumo. Be to, žalos atlyginimas iki šiol niekada nebuvo siejamas su tam tikru minimaliu pažeisto ploto dydžiu, todėl 5 proc. slenksčio taikymas nuo 2026 m. būtų esminė ir iki šiol praktikoje netaikyta intervencija į nuosavybės teisių apsaugą.

Šio Projekto kontekste svarbi ir aktuali Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarime suformuotą doktrina, pagal kurią viešojo intereso, susijusio su laukinės faunos apsauga, ir privačios nuosavybės teisių santykis turi būti derinamas taip, kad nei viena vertybė negalėtų paneigti kitos. Vertinant šią nuostatą, akivaizdu, jog 5 proc. riba, ypač didelių žemės plotų atveju, gali lemti ekonomiškai reikšmingą žalą, kuri pagal siūlomą modelį nebūtų atlyginama. Todėl manome, kad tokia riba praktikoje prieštarautų proporcingumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principams.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisėta lūkesčių apsauga, reikalauja aiškių ir nuoseklių pokyčių teisėkūroje. Primintina, jog 5 proc. riba atsirado ne pirminėje Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimo projekto Nr. XIVP-4195(2) stadijoje, bet jau svarstymo metu, nepateikus išsamaus poveikio vertinimo ar konsultacijų su socialiniais partneriais. Tai leidžia pagrįstai abejoti, ar pasiūlyta riba buvo formuojama vadovaujantis teisėkūros kokybės principais ir, ar ji apskritai atitinka Konstitucinio Teismo įtvirtintą pareigą užtikrinti pusiausvyrą tarp laukinės gyvūnijos apsaugos ir privačių asmenų teisių.

Taip pat akcentuotina, kad kompensacijos už medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą jau dabar gali būti mokamos tik tuo atveju, jeigu žemės naudotojai taiko Medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos žemės ūkio pasėliams, ūkiniams gyvūnams, miškui ir hidrotechnikos įrenginiams apskaičiavimo metodikoje nustatytas prevencines priemones. Tai reiškia, kad egzistuoja aiškus

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

mechanizmas, skatinantis savininkus imtis apsaugos, o žalos atlyginimas netampa pasyviu procesiniu įrankiu, kuriuo siekiama išvengti žalos mažinimo veiksmų. Todėl papildomas ribojimas ne tik nėra būtinas, bet ir objektyviai nėra susietas su Aplinkos ministerijos deklaruojamais tikslais.

Atsižvelgdami į nurodytas aplinkybes ir vadovaudamiesi teisės aiškinimo principais, manome, kad numatytas 5 proc. slenkstis žalos atlyginimui nėra proporcingas, neatitinka iki šiol galiojusios reguliavimo tradicijos ir reikšmingai perkelia riziką vienai interesų grupei – žemės ir miškų savininkams bei naudotojams. Tokios nuostatos įsigaliojimas, mūsų vertinimu, būtų ne tik socialiai neteisingas, bet ir galėtų sudaryti prielaidas konfliktinių situacijų tarp žemės naudotojų ir medžioklės plotų naudotojų atsiradimui.

Todėl palaikome Lietuvos Respublikos Seimo narių įregistruotą Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 18 str. pakeitimo įstatymo projektą Nr. XVP-816, kurį laikome labiau atitinkančiu konstitucinio proporcingumo, nuoseklaus teisėkūros tęstinumo bei teisinio tikrumo principams.

Papildomai atkreiptinas dėmesys į dabar galiojančio Įstatymo 18 str. 3 d. 2 p. reguliavimą, kuriame numatyta, kad žala miškui atlyginama tik tuo atveju, kai jaunuolynuose stipriai pažeistų ar žuvusių tikslinės rūšies medelių dalis viršija 20 proc., o vyresniuose medynuose – kai stipriai pažeistų perspektyvių tikslinės rūšies medžių dalis viršija 10 proc. Pažymėtina, kad praktikoje pakanka vos kelių metų iš eilės pasikartojančių 8-10 proc. pažeidimų, kad būtų prarastas želdinių produktyvumas arba jie apskritai žūtų, tačiau tokia žala pagal šiuo metu nustatytą ribą laikoma neatsiradusia ir neatlyginama. Tai iš esmės neatitinka proporcingumo principo ir neužtikrina tvarios miškų atkūrimo politikos.

Įvertinus tai, manome, kad žalos ribos turėtų būti mažinamos iki 10 proc. jaunuolynuose ir 5 proc. vyresniuose medynuose, arba alternatyviai Įstatyme turėtų būti įtvirtinta nuostata, kad vienkartinė aiškiai nereikšminga žala galėtų būti neatlygintina, tačiau pasikartojanti ar akivaizdžiai tęstinė žala, lemianti želdinių nykimą, būtų kompensuojama nepriklausomai nuo procentinės ribos. Tokia formuluotė užtikrintų teisėtus žemės bei miškų savininkų lūkesčius ir racionalų miškų apsaugos interesų balansą.

Pagarbiai

Direktorius

Sigitas Dimaitis

Agnė Ribašauskienė, tel. +370 652 39578, el. p. a.ribauskiene@zur.lt

Modestas Rezgys, tel. +370 699 17769, el. p. m.rezgys@zur.lt